

NORGES HØYESTERETT

Den 2. september 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Øie og dommerne Matningsdal og Utgård i

HR-2016-01876-U, (sak nr. 2016/1539), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Knut-Ole Bakke Hansen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte deler av en anke fremmet, jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (2) A, født 24. oktober 1965, er tiltalt for overtredelse av straffeloven 1902 § 192 andre ledd bokstav a, jf. første ledd bokstav a, § 192 andre ledd bokstav a, jf. første ledd bokstav a, jf. § 49, § 219 første ledd andre straffalternativ (for forhold før 1. januar 2006) og § 219 andre ledd, jf. første ledd (for forhold fra og med 1. januar 2006).
- (3) Nedre Romerike tingrett avsa dom 12. mai 2016 med slik domsslutning:

"1. A, født 24.10.1965, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 192 annet ledd bokstav a, jf. første ledd bokstav a, straffeloven (1902) § 192 annet ledd bokstav a, jf. første ledd bokstav a, jf. strl. (1902) § 49, straffeloven (1902) § 219 første ledd andre straffalternativ og straffeloven (1902) § 219 første ledd, jf. annet ledd og straffeloven (1902) § 219 første ledd til fengsel i 7 – syv – år, jf. straffeloven (1902) § 62.

Varetekt kommer til fradrag med 240 dager.

2. A, født 24.10.1965 dømmes i medhold av straffeloven § 33 til følgende kontaktforbud:

Han forbys å forfølge, besøke eller på annet vis kontakte B. Forbudet gjelder i 5 – fem – år fra rettskraftig dom, jf. straffeloven § 33 a første ledd.

3. A, født 24.10.1965, dømmes til å betale 871 – åttehundreogsyttien – kroner i erstatning til B innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse. Ved forsinket betaling løper renter i medhold av forsinkelsesrenteloven.
4. A, født 24.10.1965, dømmes til å betale 300 000 – trehundretusen – kroner i oppreisningserstatning til B innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse. Ved forsinket betaling løper renter i medhold av forsinkelsesrenteloven."

(4) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for samtlige poster i tiltalebeslutningen, straffutmålingen og kontaktforbudet.

(5) Eidsivating lagmannsrett avsa beslutning 17. juni 2016 med slik slutning:

"Anken over domfellelse etter tiltalen post I og II henvises til ankeforhandling.

Anken over domsslutningen punkt 2 – kontaktforbud – henvises til ankeforhandling.

Anken over domfellelse etter tiltalen post III a og b nektes fremmet."

(6) A anket først beslutningen til Høyesterett, før hans nye forsvarer fremsatte begjæring om omgjøring av lagmannsrettens beslutning.

(7) Lagmannsretten fant ikke grunn til å omgjøre beslutningen og oversendte saken til Høyesterett 2. august 2016.

(8) A har anket over lagmannsrettens saksbehandling. I korte trekk anføres det at lagmannsrettens begrunnelse for å nekte deler av anken fremmet er mangelfull. Lagmannsretten har ikke foretatt en selvstendig prøving av bevisene i saken, på bakgrunn av det som ble anført i anken. Videre gjøres det gjeldende at det er slik sammenheng mellom tiltalepostene i saken, at det var uforsvarlig å nekte deler av anken fremmet. Det fremgår av tingrettens dom at bevisene må ses i sammenheng. En rettskraftig domfellelse etter tiltalens post III a og b, vil derfor vanskeliggjøre en ny og objektiv behandling av post I og II.

(9) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og anfører at det ikke hefter noen feil ved lagmannsrettens beslutning. Begrunnelsen er tilstrekkelig, og sammenhengen mellom tiltalepostene tilsier ikke at samtlige poster skal tillates fremmet til behandling. Tingrettens vurdering av tiltalepost III er grundig og dekkende. Det er klart at denne delen av anken ikke vil føre fram.

(10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(11) Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjettedde ledd. Dette omfatter blant annet spørsmålet om hvorvidt anken skal fremmes er vurdert etter riktig vurderingstema og om det skjønner lagmannsretten har utøvd, er forsvarlig – herunder om det ut fra retts- og bevissspørsmålene var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandlet, jf. senest HR-2016-01812-U med henvisning til tidligere praksis.

(12) Etter utvalgets vurdering har lagmannsretten i ankenektelsen og i behandlingen av omgjøringsbegjæringen, lest i sammenheng, gitt en tilstrekkelig begrunnelse for hvorfor den

fant det klart at anken for så vidt gjelder tiltalepost III a og b ikke vil føre fram. I denne sammenheng vises det til beslutningen 17. juni 2016 hvor det uttales:

"Etter lagmannsrettens syn er tiltalte med rette domfelt for overtredelse av straffeloven § 219 første ledd andre straffalternativ slik bestemmelsen lød frem til 1. januar 2006 og deretter straffeloven § 219 annet ledd, jf. første ledd. Det vises til tingrettens svært grundige gjennomgang av bevisene i dommen side 6-29 og side 38-39 og som lagmannsretten i det alt vesentlige kan slutte seg til. Fornærmedes forklaring om gjentatt og grov mishandling over et langt tidsrom understøttes av flere vitnebevis og realbevis. Lagmannsretten kan ikke se at det er tvilsomt at tiltaltes handlinger rammes av straffebestemmelsen om vold i nære relasjoner. Lagmannsretten finner heller ikke grunn til at terskelen for ankeprøving skal være lav i dette tilfellet."

- (13) Spørsmålet er da om det er en slik indre sammenheng mellom domfellelsen etter straffeloven 1902 § 219 om mishandling i nære relasjoner og straffeloven 1902 § 192 om voldtekt at det av den grunn ikke var forsvarlig å nekte ankebehandling av tiltalens post III a og b.
- (14) I denne sammenheng nevnes at tiltalepostene for voldtekt ikke også er omtalt under post III a og b – noe som isolert sett kan tale mot at det er en slik sammenheng. Tingrettens domsgrunner viser imidlertid at den ved bevisvurderingen for voldtekt har lagt vekt på sitt bevisresultat under tiltalens post III.
- (15) For det første kan det vises til tingrettens utsagn innledningsvis under vurderingen av skyldspørsmålet:

"Retten har funnet det mest hensiktsmessig å behandle skyldspørsmålet for tiltalebeslutningens post III, straffeloven 1902 § 219 først, da vurderinger foretatt under denne posten er av betydning for vurderingene under tiltalebeslutningens post I og II."

- (16) Videre uttaler tingretten innledningsvis under vurderingen av skyldspørsmålet for voldtekt:

"Retten har funnet det bevist utenfor enhver rimelig tvil at tiltalte ved flere anledninger gjennomførte samleier med fornærmede som må karakteriseres som voldtekt. Dette skjedde i perioden 2000 til 2015, og skjedde på flere steder.

Tiltalte har forklart på generelt grunnlag at han aldri har voldtatt fornærmede, men at all seksuell omgang har vært frivillig. De har en sjelden gang hatt sex utendørs, men dette har uten unntak vært på usjenerte steder som terrasser eller skogen, og det har alltid vært etter samtykke fra fornærmede.

Retten er i lys av det som er funnet bevist under tiltalebeslutningens post III a, likevel ikke i tvil om at tiltalte ved flere anledninger, enten ved bruk av vold eller trussel om vold, tvang seg til seksuell omgang med fornærmede. Fornærmede har forklart at det under seksuell omgang også jevnlig ble utøvet vold, ved at han slo og/eller sparket henne dersom hun gjorde eller sa noe feil, eller ikke klarte å holde en posisjon eller stilling tilstrekkelig lenge. Fornærmede forklarte, og retten legger til grunn som bevist, at tiltalte kløp, slo og sparket henne dersom han oppfattet at fornærmede ødela den seksuelle 'settingen' han hadde planlagt.

Retten finner grunn til å bemerke at også i de tilfellene hvor det verken er utøvet direkte vold eller direkte truet med vold kan være tale om voldtekt. Fornærmede har forklart at hun gjentatte ganger gjorde som tiltalte beordret henne til, uten å gjøre verken synlig eller klar motstand i selve situasjonen. Dette gjorde hun fordi hun visste, basert på erfaring, at hun ellers ville bli utsatt for vold. Partenes relasjon og seksualliv var preget av en alltid tilstedeværende frykt for voldsutøvelse dersom hun ikke etterkom hans ønsker. *Voldtektsposten må vurderes i lys av det retten har funnet bevist under post III ovenfor, da dette i vesentlig grad har innvirket på hvordan fornærmede har forholdt seg til tiltalte og hans seksuelle preferanser og krav. Retten finner at det ved flere tilfeller foreligger klar årsakssammenheng mellom tiltaltes voldsutøvelse og den alltid tilstedeværende trusselen om*

slik vold, og den etterfølgende seksuelle omgangen." (Uthevelsene er foretatt av ankeutvalget.)

- (17) Dette sitatet, og særlig de uthevede delene, viser at tingretten i alle fall ved bevisvurderingen for enkelte av voldtektshandlingene, har lagt vekt på sitt bevisresultat under tiltalens post III, og brukt dette som del av sin begrunnelse for domfellelsen for voldtekt.
- (18) På denne bakgrunn finner utvalget at det er en slik indre sammenheng mellom tingrettens bevisvurdering etter de ulike tiltalepostene at det ikke var forsvarlig å nekte anken over post III fremmet.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Magnus Matningsdal
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Riktig utskrift: